

CIRKA

GUTTA CAVAT LAPIDEM ...

E PERKOHËSHME KULTURALE POPULLORE

Vjeti III.

Nr. 46

29 Majë 1938

PERMBAJTJA:

Red.	- Bisedime të shkurta	faqe 141
D. L. Shantoja	- Kodra mbas bregut - <i>Letër dashunije një xojushe çeliku</i>	» 143
D. A. Sirdani	- Tymi e rëja (L. Clasio - Perëndim)	» 144
Luan Burrthyësi	- Mehmet Shpëndi (Poezi)	» 144
Tef Noga	- Grue me «modë» - (Novelë e dialogueme)	» 145
M. L.	- Vjetersija e Rapsodivet	» 147
Doktori i shpis	- Këshilli i mjekut	» 149
	- Shtylla e lexuesavet	» 150
X.	- Kanga e Haradinit (Folklore)	» 151
D. A. Sirdani	- Farkëtari i ri (Kallxim populluer Folklore)	» 154
Gjeto Kola	- Mrrela	» 155

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Çmimi Lek 1.

Korrespondenca e "Cirkës,,

Lexuesi - Krue - Mbasi artikullin qi na der-
guet me letren d. 7 k. m. po shofim se e botuet
nderkaq në nji të perkohëshme tjetër, nuk mbetet
nevoja të Ju apim ndonji pergjegje.

F. L. - Shkoder - Punimi i Juej është i
shkruem mjaft mirë, por mbasi kemi botue tash
vonë mbi at argument, për tash nji herë nuk do
të kthehem persi.

Zamberg - Mbas shqyrtimit të bâm, pame se
Pascoli-n jo vetem e kishi perkëthye keq, por edhe
nuk e kishi kuptue mirë.

T. P. - Shkoder - Nuk bânë.

Tobe - Tobe në munden m' e botue.

P. Gj. - Tiranë - Të dyja janë të bukura, por
do të botojmë . . . vetem njenen. Ju falemi nderës
për bashkëpunim.

B. L. - Shkoder - Pergjegja e Juej u per-
mbate në korrespondencen e mëparëshme nën ger-
mat e shtypuna gabimisht: Z. L.

Shkaba - Tash botohet.

K. Xh. - Elbasan - Po e botojmë ndreqjen e
gabimit qi dishroni, për mirëkuptimin e artikullit,
sado qi gabimi nuk â bân për faj t' onë, por gji-
ndet në dorëshkrimin t' Uej.

Ndreqje gabimi

Në numrin e kaluem, n' artikullin e Z. Ka-
mer Xheris, në f. 133, shtylla e dytë, rresht i
dytë, mbas fjalës: *të bukura*, gabimisht janë lanë
jashtë fjalët: «*shqipe, të cillat u-zapendësuan me
fjalë*» turke.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

E PERKOHËSHME KULTURALE POPULLORE

Del të paren e të tretën të diele të setçillit muej

PAJTIMET: Shqypni Perjashta

Per 1 vjetë Fr. ari 4.— 6.—

» 6 muej » 2.20 3.—

Vjeti III. Nr. 46

Shkoder, 29 Majë 1938

Copa 1. Lek

Bisedime të shkurta

Levizja demografike

Ministria e P. të Mrendëshme ka botue statistiken e levizjes demografike të vjetës 1937 tue e vñe në krahazim me atë të vjetës 1936 Mbas këtij krahazim relevolet se shtimi i popullsis është më i vogel se ai i një vjetës para. Me pasë per të vijue per vjetë kështu, shkohet në barasim të numrit të të lemeve e të dekjeve per me kalue mandej natyrisht në deficit: qi don me thanë, me fjalë tjera e per një kombë të vogel si jemi na, me mbarue. Æsht një konstataim i idhtë, por mjerisht i vertetë. Por sà mã fort i idhtë e sà mã teper të jenë çashtje themelore per jetë të kombit t' onë, aq mã teper duhet t' i bijm mrapa e të mundohemi me i gjetë shkaqet e këtij paksim, edhe me i gjetë e me perdorë mjetet e të shndoshunit. Populli shqyptar është i smuet, një smundje e randë e mundon, jeta e tij është në rrezik. Lypet sà mã parë një djagnozë e kujdesshme, e këthelltë, e sigurtë, per me mujtë me dijen shkaqesh me i bā kuren e pershtatshme, njashu si e lypë smundja. Shtypi kombtar e ká komentue statistiken, e disa artikuishkruesa kanë xjerrë perfundime t' arsyeshme e me vend. Shkaqet e këtij paksimi janë të shumta: por ato mã të parat e mã të kjartat, janë smundjet e malarjes e të tuberkolozit e padija të rritunit të fëmive. Damin qi bājn malarja e tuberkolozit në Shqypnin t' onë të vogel dihet faret mirë. Por per të rritun të keq, në pikepamje të hygjens e të mjekis, të fëmive Shqyptarë, na duket se nuk i është dhanë randësija sà lypet. Numri i të lémve dëkun është paksue. Prej kësaj është xjerrë me arsye perfundimi se shkaku i këtij paksim është të shtuemit adsitencës së mamive. Këta difton se veprimi e kujdesimi nuk shkojnë kot, por apin ato frytet e veta. E sikur të

shtojmë a t' organixojmë një adsitencë edhe per të rritun të fëmive, tue mësue nanat, tue u ardhë në ndimë atyne qi nuk janë në gjendje me rritë fëmín si duhet e tjera kësò perkujdesimesh qi shkojnë nen emnin «mprojtje foshnjore», kishim per të pá se edhe ky veprim kishte per të dhanë frytet e veta e perqindshi i dekunve kishte me u voglue. Statistika difton numrin e të dekunve pergjithsisht, por në na han mendja se me gjith malarja e smundje tjera mjaft të perhapuna në Shqypni, numri i të dekunve nder fëmí do të jenë në perpjestim i madh.

Këta per dekje, por per të léme? Këjo është pikë edhe mã e errtë. Paksimi ase smadhimi i numrit të dekunve mund të thomi se është një çashtje landore, të cilles me veprim të kujdesshem e vullndet të mirë, mund t' i gjinden shkaqet, e prandej edhe mjetet e permirësimit. Por tjerë faktora konkorrojnë në ndryshim të numrit të lemeve, faktora mã fort se landorë, shpirtnorë. Prandej çashtja e të lemeve është mã e këthelltë e mã e nderkume per të cillen idea të reja, por të gabueshme, kanë hñ në vendin t' onë. Efektet per bash njëherë nuk janë të mëdhaja, por kanë me u bā të mëdhaja në një kohë jo fort të largtë. Në vjetin 1937 kemi pasë mã pak të léme se në vjetin 1936. Ky është realiteti. Æsht një punë qi m' tremë, qi duhet në mos tjetër të m' tremin. Kemi pasë rasë me e thanë edhe në t' hore tjeter. Na jemi një popull i vogel e po bāni e u shtrí smundja e paksimit të lemeve, këjo smundje shpirtnore e rrezikshme — e sigurisht qi ká me u shtrí me mos i rashim mrapa — nuk duhen shom vjet per me u shdukë kombi shqyptar. Edhe një konstataim po na epet me e bā. Pergjithsisht nder popuj të rí, don me thanë qi kanë xjerrë shrin nder këto kohë të vona e

tash së voni kanë nisë me marrë një kulturë e me perparue, perqindshi i të lémeve është i naltë. Këtë statistikë na e diftojnë. Pse mos me vije me kanë në numer të këtyne edhe populli shqyptar? Në na duket se shqyptari është konservator i fort në permbajtje të kombsis, por edhe asimilator i shpejtë i ideve t' ardhuna, të mira a të këqija në kjoftshin. Kështuqi me të mira e virtyte qi bjen kultura me vedi, ká per të marrë edhe shumë vese. Kënde nevoja me i dalë para punës e me marrë masat e pershtatshme njashit si i kanë marrë disa shtete tjera.

Dhurata per të vorfen e Kontit Ciano

Shtypi ká lajmue e komentue me sympathy e mirënjofte dhuraten qi Shk. e T. Konti Ciano ká lánë per të vorfen të Shqypnis. Shkelqësija e Tij Konti Ciano, zemergjanë e bujar, nuk është kondendue vetem me perpjekje të perzëmerta qi ká pasë me perfaqësuesat e vendit t' onë, por i ká shkue mendja edhe te ajo pjesë e popullit t' ultë të cillës nuk mund të i a ndije zânin, por e din se vuen. E vuetjtet e kësajë pjesë i ká hjekë zemra sadopak me mujtë me i a lehtsue. Shuma e 40000 fr. qi ká lánë Konti Ciano per të vorfen është një shumë mjaft bujare per Shqypni, e të vobektë e Shqypnis e Shqypnija i falen nderës mikut të Shkelqyeshem e i janë perherë mirënjofte. Shuma, neper mjes të Legatës Italjane, i është dorëzue Kryeministris, e cilla ká per t' u kujdesue per të shperdamit nder vobektë. Në ket rasë, per mëndyrë të shperdamit të kësajë shumë, e pergjithsisht per shumë qi zemra bujare apin me u shperdá, neper mjes organeve qeveritare, të vobekve, po marrim lëjen me i bā disa shenime. Të vobekë ká gjithkund në Shqypni por natyrisht dikū mā pak e dikū mā teper. Kishim me thanë se numri i të vobekve është në perpestim mā i madh nder qarqe se në prefekturë të kryegjytetit, kū një levizje tregtare, industriale e turistike është shumë mā e ndishme se nder prefektura tjera. Prandej kishte me kënë mirë qi të dahet mā shumë aty kū mā fort ndihet nevoja. N' ato vende mandej kū janë shoqnina bāmirëse, si kūr janë këtū në Shkoder, është e këshillueshme t' u lëhet këtyne n' atë rrethin e vet kujdesi i të së shperdamës. Shoqninat bāmirëse, të ushtrueme e të specialixueme per ket qellim, i njofin mirë të vobektë e të shperdamit e dhuratës bāhet gjithmonë me

vend prej tyne. Me bā mirë, po shtojmë, duket një punë e kollajshme, por s' ká mā punë e vshtirë se është, po në daçim me i a mrrijt qellimit per të cillin bāmirësija bāhet. Shumherë dhurata e bāmun keq, në vend qi me lehtsue vuetjte, është shkak papunije e shkak vesi. Prandej në vend qi me bā mirë, bān keq. Si nder vënde tjera të gjytetnueme qi e kanë rregullue bāmirësin me shoqnina, ashtu edhe na është mirë qi të krijojmë këso shoqinash, e në mos tjeter të perfitojmë prej tyne aty kū janë.

Ministria e P. të Mrendëshme krijon një institut me shumë randësi

Ministria e P. të Mrendëshme ká vendue me kriju një institut shoqënuer per të pá-punët e të vobektët. Mbas një çarkores qi Ministria u drejtoi të gjitha Prefekturave eiti ká per të pasë per qellim me u gjetë punë atyne njerzve, burra a e grá, qi janë të zott e punës. Per ket qellim veprimi i këtij instituti ká per të kënë i shumllojshem: ká per t' u ndermjetsue pranë dhānësave të punës (fabrika, institute e shoqnina të ndryshme, xëjtarë, tregtarë, etj.); ká me kriju ferma bujqësore, shpija a statilimenta pune dore per grá; ká me ndihmue me mjete qi disponon vetë drejt per drejt, ase tue u ndermjetsue pranë enteve tjera (Bashkina, Komune, Shoqnina bāmirëse, etj) ata njerz, kurra a grá, qi perkohësisht nuk janë të zott e punës, ase t' ardhunat qi kanë nuk u mjaftojnë me i bā ballë jetesës së familjeve.

Këto pikat kryesore të veprimit qi ka per të shvillue instituti në fjalë. Si shifet prā një institut me lamë veprimi fort të gjanë, qi permbushë një nevojë të ndiëme e qi ká per të dhanë sigurisht fryte shumë të mira. Nder këto fryte qi kemi per të xjerrë prej si, po na pelqen të relevojim një qi na duket se ká randësi të madhe. Dihet se papunija e çartë natyren e nierit. Të vëm orë një nieri qi nuk gjenë punë, nonse është i zoti i punës. N' parit ká per të i u dukë vedja i poshtnuem, i degraduem në shoqni të njerzve: ka per të vuetjt në meshtim ai e familja e tij; ká per të pasë turp me jetue me lypa në shpinë të tjerve. Por si të kalojë në kështu mëndësija e natyra e tij ká per të ndriue. Lypa e mëndyrë tjera shumë herë të pālëshme per me jetu në papuni, i bāhet petk. I shtrihet një gjendje jetese krejt t'ultë, veç sá me mējtë frymë gjallë káq i bāhet petk këjo soj jete sá qi edhe me i ardhë puna, atëherë punen nuk i a kando as nuke don, pse i vjen e vshtirëshme, shumë e randë. Kështu degradohet nieri. Në vend të njëj autorit të mirë të vjefshem per shoqni kemi per të pasë një element të damshem, parasht. Prandej ky institut, tue u gjetë punë atyne qi janë të zott e punës, ká per të kënë shkak permirësimit të pergjithshem e të mirëkënjes private e shkak i fortë i permirësimit shoqnuer. Ministria e P. të Mrendëshme meriton ç' do lavd per realizim të kësajë vepri qi ká per të kënë per të mirë të madhe të vendit.

Kodra mbas bregut . . .

Letër dashunije një zojushe çeliku

Erikë e shtrëjtë!

E tillë pikë së pari, moj bukurushë, në veshtrimin financiar të fjalës. A din ti sa më ke kushtue? Ti nuk i a din çëmimin vetes; je e urtë, modeste. Por çëmimin t' a din thepi i em, moj Erikë! Mos u kreno veç! 375 franga Zvicre. E shtrëjtë, asë? Mos me u prekë me dorë! Ti qi je shënjue me u prekë me dhetë gishtat e dorës. Por ec e rri pa ty sod! Sidomos kur don kush me u njehë shkrimtar up to date . . . Kali çal më çal i Djevatit nuk mbaston më. Ti je bā sod artikull i domosdoshem. Ty reporteri ndërkomhtar të merr me vete në karlingën e aeroplanit, në kabinën e transatlantikut, në coupein e expressit, në ndëjsën e automobilit. Bashkë me vllan t'and largpās Zeissin e me motrën t'ānde fytyrë-shkruese Leiken ti je bāmun përsjellsa e detyrueme e tyne. E si mund të rrijnë ata sod pa ty? Paj ata, reporterat ndërkomhtarë, n e ty fitojnë bukën, moj e shkretë. Por çë farë buke kam fitue deri tash un me ty, zojushë? Tamam besa! E kam gjetë! Por kështu i don mushka drutë. Ça nuk bān mendja e madhe. Me fitue pure në Shqipni me zanatin e shkrimtarit! Si mos me e dijtë se ky zanatë në Shqipni āsht vlla me atë të famullitarit, të parokut. Ndigjo, Erikë, e mos u mērzit! Pak etymologji nuk të bān keq as ty. Nji kolegë i emi pat gjetë se fjala parochus ishte fjalë fjeshtë shqipe, e përbāme prej fjalvet pa e rrogë për me shënjue famullitarët e Shqipnis qi, sikur dihet, nuk kanë rrogë. Ndiç . . . shkrimtari āsht vllau i tyne në Shqipni. Em atë, dritë pasët, lidhte libra. Nji oficir tyrk i pat thānë nji ditë: «Dam për ty! Më dukesh burrë i urtë, por në zgjidhje të zanatit nuk më ke dalë aspak i mendshem. Me lidhë libra në Shqipni? Kishe bā mā mirë të kishe shitë barot e fyshekë!» Por edhe marrija u trashigoka, bile u shkaperceka; pse em atë, dritë i bāftë shpirti, nji farë buke të thatë e ka pasë fitue me at zanatë, por un me pasë dashtë me pritë me fitue bukën me zanatin e nji shkrimtari kishe cofë ūje ka dit e mot. Ani në Shqip-

ni! Me gjithkët krejt ashtu pa gjā nuk jam da as un. Erikë, jo. Nē daç me e dijtë bile, po të diftoj se diça kam fitue edhe un me shkrime të mija. Po bāhen 25 vjet qyshë se kam nisë me u njehë dhe un si mis i ksaj rrace të privilegjueme të njerzvet të parrogë. Ndër kto 25 vjet kam fitue me shkrimet e mija dhetë shishe birrë Monakut, 200 Marka, nji veladan e . . . anmiqë sa nuk njehen! Fitimi mā sensacional ka qënë ai i veladanit. Ndigjo si ndodhi puna. Ishem prift në Sheldi. At Frano Gjenovici (duhet me i a dijtë për nderë ase me ju idhënue këtij jezuiti të huej me zemren e nji shqiptari në qoftë se un meritoj me u njehë sod ndër shkrimtarët e Shqipnis) më dërgoi nji ditë tekstin italisht të nji vau-devillit me lutje t' i a përkthejshe shqip. Kishte titullin: «Si paga o non si paga?» Si shihet, nji titull mjaft prozaik. E ndërrova e e quejta at operetë komike: Shjor Puci. Përkthimin e kryemun i a përsolla me kët epigram:

«Për hatër t' zotnis s' ate

Pëndën shum herë e laga;

Përkthimin t' a mbarova:

Si paga o non si paga? . . .»

Thumi kishte ngjitë. Kishte ngjitë kaq mirë, qi më nxuer nji veladon të ri fring. Si thue?

Erikë, të daça e të paça, u korito me ty. Kam pasë qitë ceken me të shkrua nji letër dashunije, me të thānun çā në nji letër të tillë zakonisht thohet . . . e qe se të shkrova nji letër me llogarī. Por faji nuk āsht i emi, zojushë! Fajin e ka arti! Ti din çā shkruen Lessingu n' Emilia Galeotti?

«Wie leben Sie? Was macht die Kunst?»

– «Prinz, sie lebt noch Brot!»

Shqip: «Si joo e çon? Çā po bān arti?» –

«Princ, ka shkrua me shkrua bukë!» Ndiç, moj Erikë! mos u njeh vën faj. A mos u vën faj shkrimtarve shqiptarë qi thonë se po veejnë nga shqërpsija. Arti shkron me kërkue bukë e bukë nuk qënë . . . E mbandej dikush ankohet se nuk ka art në Shqipni!

Me të shkrua nji letër dashunije? Po, Erikë, pse jo? Ti je nusja e eme. E mbulueme

me një arkë të zezë ti rrin aty pa zâ e më
pret. Më pret. E un të zbuloj, të shpluhnoj,
të limoj, të perkas, los me ty, mendimet ma-
rrin trajta të dukshme nën çakiçat e çelikut
të katerdhetë e tre gishtave të tuej. Ti je pja-
noforta e emë. Herë Chopin sentimental, herë
Rossin buffon përmallohem o argtohem tue

improvizue mbi tastjerën t' andë. Tres, habi-
tem, nuk diç më ku jam.

Një zâ më thërret prej së poshtit: A po
vjen me hângër? . . . Plaka e shkretë e pa-
shkollë nuk din se «scribere necesse est, non
vivere!» Asë, moj Erikë?

D. LAZËR SHANTOJA

Tymi e rëja

(L. Clasio)

Prej një forumi të madh delte në hapsi
Tymi ashtu fjollë i qitun,
E shkonte nall' t' u ngjitun
Në per udhë ajrore unji.
Kur qe një rës po shkon gjithnji t' u afrue
Mbi flatra qi në shetë
Prej ernave ish' çue.

E të madhe kapë kreni:

Ndal rê i briti, se më tokon mue prîja,
Lshomë udhen per kah i jemi rreh udhtimi;
Ndera më bjen mue e parë e i madh shkelximi,
E mâ se ty lumnija.
Rëja të ndimen ket zâ mbet fort topitun
Prej urdhnit aq mbretnuer:
E kush jë ti? m' atëherë m' e pvetun muer.
Se kush jam un s'e di? Jam tymi i udritun,
I biri i zjarmit jam, e zjarmi e din
A vllâ me diell, qi ty aq të ka naltue
Prej dheut tue të ngjitë n' ajri.
Mirë vinë prâ m' e kuptue
Sa të madhe kam randsi.

Atëherë rëja ja prit

Kti të fortë krenarit: kishem besë me të xanë;
Por duka e yte disi në dyshim më qiti:
Se styren s' ta hijeshon shkelximi as hiri.
Ndoj të therme per pa të dhanë,
Kah sýt mbi ty i kthilli,
Ma fort se i zjarmit biri,¹⁾
Si me të pas bamun më duke i zë thengilli.
Tash fjalën shkurt m' e prë,
O biri i zjarmit të ndritun,
E nip i diellit, s' ké
Lavd të teperm pse me shitun;
Se i jemi të vjen nderimi
Kur në ty i prindve të shihet pergiasimi.

Prallta na bân me pá:

S' ka pse levdohet kush per prind e të parë,
Po s' diçti më u pergid.

D. Aleksander Sirdani

Mehmet Shpëndi

Gjemon ngjoli i Shkodrës plot dallg' e tllaze
Tërbohen Buna plakosh' e Drin' ergjëndi
Oshtijnë Komi edhe Shkëlaxeni m' naze
Me kuxim lufton Tripshi, tundet vëndi.
Fis luanësh qe ai q' Malzëzt' i shporri
Bota nuk kish parë më trimri t' atillë
Sllavët atje u-thyen van' n' buz' tek vorri
Trjepshi, fis pelasgor, kish pjell' bij Akillë!
Armiqt' u shtëmëgn' për gjysmë t' dërmuar
Dhe nëpër Nikaj u-turr t' përhapnin tmerin
Shalës u-afruan pa fare u menduar
Se boll' e madh' i prit, sa t' u çpifte vnerin!
Aty bij kuçedrash t' bot's s' egërt' sllave,
U-ndalt' t' huluar s' hodht' çap atijë këndi,
Nuk menduat më veç m' u fsheh' n' t' shkëmbit gllave!¹⁾
Me treqind trima u-priti Mehmet Shpëndi!
Treqind Shaljanë t' rrebt me prisin e vet,
Mbajtin kufin si ç' e kishin bâ zakonë,
N humnera hodh' Malzëztë as një nuk u gjet,
Vrakaçor't q' armiqt ndihmuan, breçet pas-lonë!
Gjem' e madhe qe n' atë koh' për Shqet,
Shlërgata mbi shtërgata nuk patnë qetsi,
Sa kur zbritn' n' Shkodër, luajtuan më lehtë
Se për të shtrirë Shalën duheh në sqilë.
Vemej²⁾ o fis i Shalës, tyjë se ç' të jet
Shqetë t' a drodhë fjalën luajtne dinakëri,
Të suallë lajmtarë t' arë, thejë, ke me mbet
Mehmet Shpëndin t' a vranë Shqypëri ti mba mëri.

Shkodër 27. Fruë. 1937

Luan Burrthyësi

(1) gllave (Himarë) imë. birë shkëmbi, shpellë;
(2) vemej vaj, medet.

1) S' më duke se jë i biri i zjarmit, por mâ fort i thengillit.

Grue me "modë,, ...

Novelë e djalogue me

Besa lum grueja më duket se prap edhe sod po më xanë ethet, (Po i thonte Ndreca grues kah po u shtrinte tue hapë gojen në të shtrueme).

Grueja. - Prap ti tue ankue? . . . ty kurr mos të kndoftë zëmra; tash tri herë që vjen me të thirë Pjetri me i shkue në punë e ti prap si i ngordhun don m' u shti e me ndëjë në demelë e per çka . . . per një palë «ethe». Çou! . . . se ma zî me ndëjë rât e m' e i u shtrae smundjes, kështu që kuer të jësh në punë të largohet . . . Çou! . . .

Ndreca. - Prap ti çou që çou, edhe djë m' a ké prû shpirtin në fyt, po kuer smundem si me ia bâ? smundjen e çon Zoti moj grue . . . po, a po kam qef un-a? po prite Zot; me ndëjë rât per të giatë, çka kishe me bâ ti at herë?..

Grueja. - Prite Zot! . . . un tash, edhe jam tue lutë Zotin që në kjoftë se jë nisë per at rrugë të çojnë e të marrin një sahat e mâ parë, e mos të lanë ktu per kastigim t' êmin.

Ndreca. - Po çka faqia e zezë âsht në ty moj grue? me t' a dishrue deken per ditë; së guxon njeri, m' u ankue, perçka do kjoftë, por kcen! . . .

Grueja. - Si mos me kye e fata-keq! . . mbete perdîtë tue u ankue! . . . herë «po më xanë ethet» herë «po më dham kryt» herë «barku» herë «kama» herë «goja» herë «shtati» po ti pse s' thue ma mirë kam dekë e mbaro punë? . . .

Ndreca. - Moj ti sá herësh të më perme ndish deken, e sá herë t' a lutish Zotin me më bjekë dyrnajet mue mâ shndet më bahet! . . . un — i a kám vue «si bazë» detyret vehtes, — që, pa të percjellë ty, me kambë, perpara, e pa ti qepë çarapët, un nuk vdes! Jooo t' a kishe dijtë se jë ksi madhi, kush dreqi të kishte marrë per fat? edhe me miq bile . . . e me rixhá të mdhaja! . . . se ti s' ndigiojshe që të më merrshe mue per burrë! . . po un due drû shpinës, bjek keq me shti be-âln në shpî.

Grueja. - Kjë i zî sahati që na lidhi,

se un e kam ditë q' far njerit jë; e per ktë që s' kam pasë qefë me të marrë, ashtu pa qefë po më shkon të gjith jeta me ty.

Ndreca. - Po pse moj!? pse po të shkon jeta keq me mue? pse jam i smuet a? a por pse s' jam mâ djalë i rí qi me t' a mbushë synin.

Grueja. - Janë hallku edhe ma pleq, mor, por mbahen që të ka lezet syni me i pá; por tí! . . . as se si, as per osh as per balosh.

Ndreca. - Advokat jë demek! . . . me t' u dukë shejtneshë, e me t' dalë shejtan. Jooo këjo s' i rrfehet kuej! . . . mos me t' a xanë besë se jam i smundë!

Grueja. - Po ku jë i smundë ti? . . . un ket smundjen t' ande nuk mund t' a kuptoj . . . këndej thue jam i smundë, këndej me hanger, marshalla, han s' i me kenë ndo i thí «ameriket», un e di se aj që asht i smundë, nuk han, as nuk pin, por ti, perveç bukës e tjerave që bluën pa ja dá . . . na u gjete havale edhe me at dreq duhanit tue shkrepë e tue ndezë një mbas një, a thue s' e ké marrë qesim . . . më bahet shpija me tym duhani, a thue se jam tue tha saraga, më shkune dam të gjitha teshat e arkës së mirë!

Ndreca. - E ty të thaftë vera e të baftë dru si nuk pushove ma! . . . a thue se të gjitha grát janë kështu që sjellin kaq pa ndjerzi kundrejt burrave të tyne? . . . sugurisht që jo . . . vetun ty të ka çue Zoti peshtë në mue, don me më hanger pa këjë ti hang-h vedin! s' guxon nieri m' u kallë, por, thue je rrenue, dhe as me hanger s' je razí me më dhinë! po pa hanger a rrilet? . . .

Grueja. - Po per ata që janë smundë, un un e dí — që as nuk hán as nuk pín.

Ndreca. - Por un e dí, që ata që nuk hán e që nuk pín janë të vdekun! por un shyqyr s' han vdek! alá! . . . Por mirë ka thanë i moqni «Nafak-madhi» i vdes grueja — e nafakzju vdes vetë.

Grueja. - Masandej ti ké një dergjë të randë që rueta Zot! . . . s' lën kend me ndëjë

shpí . . . Janë trimat e hallkut por, kjoshin bekue, s' i ndihet zani i gojës, ti! . . . demek të gjitha të zezat i ké! . . . pshtyj andej, pshtyj kndej, që me duhet m' e lá shpín per ditë, gjimn a thue se ké nja tre kuintal peshë në shpínë, jo më dham ktu, jo më dham aty . . . ele mâ kuer vjen mramja . . . me të marrë mnëra, edhe në gjumë e ban «beli» që gerhet s' i me kenë tue punue fabrika e krahnave, shkurt të gjith të zezat i ké.

Ndreca. - Ty të zezat të mblojshin si të kanë mblue, e mos pásh dit të bardhë kurr . . . Pale ti ktu, sá me të butë që të ju rrín njeri jue, aq ma fort doni t' i kcení në qafë . . . nuk thue mos tjetër «po i a baj pak hysmet ma teper kti burrë mbasi po ndodhet i smundë», për alá, kangën e Mukës ti. Piqú moj, kuer do m' u pjekë se më mori goja erë me ty! . . .

Grueja. - Un po kam mjaft punët e mija gjith ditën, jooo me të bâ hysmet edhe ty.

Ndreca. - Po çfar punësh po ké ti moj? puna e juej áshít pasqyra, tue u shikju per orë e çast, tue u kreh, e tue u lmue, si mas «Modës» (ju mordja i u hjekt dyrnajet) e me asi kutijash tue njeshë surratin, ani kush, ti që deri dje! . . . s' ké dijtë tjetër gja vetem konopin e spatën, me shkue e m' u ngarkue me drû në mal, me ruejt baktin, me thuer gardhiqe e kurgja tjetër. Tash ke nja 5-6 vjet që jé ulë në Shkoder, e kujton se jé bâ zojë e randë. Rri moj grue se s' ta hjek as oxhak, as topraku moden. Me kenë që jé grue e ndoj qytetari pasanik, hajdede; por ty mâ po të njofin hallku se kû ké bijtë. Tash ké nisë më i njeje edhe buzët kuq a thue se ké hanger fiq kakareça, e s' ké turp; del edhe me kalinë per doret të lidhun me rryp lkuret; e un që jam burri i yt — digjem per një drej aspirinet. Ti lenja tjetër "kuej ta ndjekin «moden»; çka të duhet qeni me shetitë ti me të si me kenë tue dalë per gjoje kaprojsh? a kësajë i thu «Modë» ti, ah, ty mordja mos të harroft! . . . mâ parë del me qen me shetitë se me mue! . . .

Grueja. - Áshít e dijtun, dashtnija per shtasë áshít një detyrë, e per ket áshít krijue edhe Shoqnija per mbprojtjen e shtasve . . .

Ndreca. - Per shtasë po besa! . . . per njerës s' po ká mend të krijohet, por! . . . po shpresojmë! . . . inshalla . . .

(*Nder kaq dikush krisë te porta, e biseda u pré. Grueja del në derë, dhe Ndreca ndezë një cingare. Kur që, mbas pak, grueja njetetull, me qën para duersh, e me plot inád po shante e namte ate që i a kishte thy kamben qenit).*

Ndreca. - Hejrlí? . . . çka ka ndodhë?

Grueja. - Plasja të raftë edhe ty si m' i qite vesht.

Ndreca. - S' ka bâ vakí! Jooo, o Zot mos më lën shum. Po çka po të tham moj grue? un po të pys se çka ká ndodhë! . . .

Grueja. - M' i kanë thye bubit kamben, haramat, e kam frigë se më mbetë sakat.

Ndreca. - Un thaçë çka ká ndodhë, ti kján hallin e qenit e per mu s' pyt a jam gjallë, a po mbes sakat, a gja! hiç!

Grueja. - Na e maje pak, sa po shkoj e po i blej pak jodjo, që t' i a lyj kamen.

Ndreca. - Ti pyt per mue njiherë, mbasandej per qen, do që të bahem edhe sherbtori i qenit a? Per qen kujdesohesh mâ fort se per mue, biqe moj mënden prej qenit e prejë modës se prejë ktyne s' ké ndoj perfitim.

Grueja. - Po mirë, po ti per vedi a paguen 3 fr. doktorit per me të vizitue! . . .

Ndreca. - Po per qen sá paguhet?

Grueja. - Kurgja! . . .

Ndreca. - Kurgja? . . . e per mue 3 fr.?

Grueja. - Kshtu áshít, a t' a thras?

Ndreca. - Mirë . . . na tre frangt.

Grueja. - Maje qenin pra.

Ndreca. - Prap ti qenin? un nuk t' a mbaj - lshoje njaty në tokë.

Grueja. - Mirë mos e mbaj, por demek! . . . (*dhe lshoj qenin n' një staj të odës u vesh e doli*).

Ndreca. - Tash i rane tash s' lidhet as per bishtit, as per krejet. Jooo, per ater t' and o Zot, a thue vetem të un vashdhen kjo histori a por per të gjith gja që kan burrat katundarë. Kërkush s' m' ká fatet, vetun un tuj kënë katundar, mâ i lanuni, deshta me u civilizue e m' e marrë guen «na franka». E ç' farë grue- st se! Që tesh! . . . duro! në mujsh. Mâ zí i dhaçë edhe tre frangt e vizitës Doktorit, po un sá i marrë kshtu? a thue se s' ma ká djegë sa herë.

(*Nuk donoi shum e hinë mrendë Grueja me Doktorin që e kishte marrë per vizitim*).

Grueja. - Urdhno Zotni Doktor! (*Tue i dhanë një karrigë*).

Ndreca. - Me më shikjue mirë Zotni Doktor! se jam keq! . . .

Doktori. - Ç' keni ju? Jeni smundë? . . . ç' ankoni?

Grueja. - Të gjithë të zezat, zotni doktor.

Ndreca. - (*me zâ t' ultë mâ fort me sÿ se me gojë*). Prâjë moj një herë, se na bâne hor . . .

Doktori. - (*Rrîn sjellë kah qeni*)

Ndreca. - Zotni doktor, lutem. mos u habit me qen, por . . .

Grueja. - Mos e habit ti zotni doktorin, por lëne një herë . . .

Doktori. - (*Grues*) Besoj se nuk kâ gjâ. Por si do kjoftë neser m' a siellni në zyre se atje, me vegla qi kam, mund t' i bâj një të kqyrun mâ t' imtë.

Ndreca. - Un nuk mund të vi në zyre zotni doktor.

Doktori. - Kush po thotë për jue, po tham për qenin e zojës. Un jam veterinâr, mjek shtasës.

Ndreca. - Po edhe shtasë po don me më bâ moj grue a? a por për qen kâ marrë mjek e për mue jo . . .

Grueja. - (*Tue percelljë doktorin*) Mos i vëni vesh zotni, se nuk âsht mbë tē.

Ndreca. - (*si këthei grueja*). Si moj, për qen me marrë doktorin e për mue jo? . . . A jë mirë nder mend? Po paret q' i bâne?

Grueja. - Paret? Pagova viziten e qenit.

Ndreca. - Po ti thasë se s' paguhet gjâ për qen.

Grueja. - Madje, kur t' a thirrsh doktorin në shpî, diçka don.

Ndreca. - Bukur besa! Mâ bukur s' kâ, por të lumtë, të lumtë, të lumtë, tri herë!

Grueja. - Të kam thënë se me në janë fjalë pak e të ambla.

Ndreca. - Si urdhnon! Kë të drejtë, të drejtë plotsisht, i lumi veç un për ty. Por fajin e kam un, un katundâr i marrë, qi kam dashtë me marrë një grue kinse «ala franka» me «modë» e . . . dora vetë.

TEF NOGA

VJETERSIJA E RAPSODIVET

Qi rapsodit shqupe t' jën shumë të vjetra na e kalzatojnë⁽¹⁾ bukur nartas⁽²⁾ dy Fretent e ri, Bernardin Palaj e Donat Kurti në «Visarët e Kombit», villim i dytë, botue në rasë të XXV vjetorit të vetqerimit e të pavarsis së Shtetit t' onë. Tue verbtue⁽³⁾ mandej me malsorë t' anës së veriut, kû ato rapsodî kendorhen, kam marrë vesht se edhe ata i mbajnë për të vjetra, tue i qitun, mbas mendimit të tyne, një a 600 vjet mâ tutje, d. m. th. rreth shekullit XIV, e qi ky njehsim i malsorvet nuk munt t' jët i gabuet po shtroj ktû sa mendime, tue lezue në faqen 170, kangën «Halili e Jevrenija» në të cillën permenden *Gumanat* e kualt e tyne shilue *tartarisht*.

Qe se ç' na tregon historija mbi Gumanat ase si ajo i quen Kuman ase Koman.

(1) Kalzatue (me), it: dimostrare.

(2) Nartas, i kthillët.

(3) Verbtue (me), me bisedue.

Sa për një zguetî⁽⁴⁾ historjake po tregoj se në krabinën e Pukës, kahë lindja e Shkodrës, gjindet një katund emnit Koman, kû, tue germue, paten qenë zbulue dikur varr të shumta së njaj vjetersije mjaft të lashtë; zguetija mâ e madhe âsht se me ket emër paten qenë thirrun dy qytete t' Anadollit të Moçen: *Comana pontica*, në Pont, n' anë të veriut, me një tempull bukur në zâ, shugurue hyjnesht. *Ma*, kryepifti i së cillës ishte ai i ngjoftuar e i perkritnuem⁽⁵⁾ sa rrethoj autoriteti i dytë i atij qyteti; tjetri mandej, më kahë jug, quhej *Comana Capnodocica*, në Kapaçokîn e vjeter, gjithnji me një tempull të hyjneshtës *Mâ*: kta na diston se banorët e vjeter t' atyne dy krabinave paskan qenë së njajtet kotillë⁽⁶⁾ e së

(4) Zguetî-ja, it: curiosita.

(5) Perkitnuem (me), it: rispettare.

(6) Kotillë, gjini, familje, bark.

njajtet skotë⁽⁷⁾. Mbas mythologije së vjeter hyjnesha *Ma* vehtetonte fuqit e kerthnezta⁽⁸⁾ e përtrise të natyrës e të kremet, qi për ndër e perendim⁽⁹⁾ të sajë luteshin me brobori të madhe, gadi për herë, kalarojshiu⁽¹⁰⁾ në shfrime të hakerrta⁽¹¹⁾. Mâ vonë kjo hyjneshtë qe unjisue me atë të Romakvet, me zojën *Bellona*.

Tashti të vijmë ke Gumanat ase si i quen historiia kuman; paten dalun prej steppash kahë lindja e detit kasp, prej aso krahine qi qëhet kuma; paten qënë skote mongole e pra turke ase tatare e qi rapsodija e jonë i thurret *tartarë*, ëmen i shtrembnuem, si thohet, prej mbretit të Francës, Ludvigut të shinët, si me dash-tun me thanë të dalun nga Tartaros, nga ferrri, nga skutterra, nga xhehnemi. Byzantinët i paten quejtun *Uzen*, Magjarët *Kuni* e Slavët *Polovci* (fusharakë, banorë fushe). I a behen n' Europë në shekullin XI, për dukë mjaft të shembtuët, mbi kual të qëthun e të rukuem⁽¹²⁾, t' armatisun me berë e shigjeta, tue bartun me vedi sule të lehta për kalim lumejsh. Në fillim trazuen kufijt e perendoris byzantine e madje sa aradhe të tyne qën pranue në sherbim të ushtrivët t' asajë perendorije. Në vjetë 1070 u dynden mâ kahë prendimi e i a spjeten kufinit të Magjaris, por prej mbretit të ksajë, të Salomonit, qën thye e shtëmun; kthyen prep mâ vonë e më një të msyme të dytë qën shkatrrue keqas prej Vladislavit, mbretit të Magjaris, ne vjetë 1089, tue lanun në dorë të ktij një numer bukur të math të kapatuemsh, qi, mbassi pranuen fën e krishtenë, qën futun mbrenda Magjarijet e lague⁽¹³⁾ n' at leni⁽¹⁴⁾ të thirrur *Jazugi*. Nji tjeter fitim i Vladislavit mbi ata, qi kishin pasë ngulun mbi Danub të poshter, sigurou Magjaris një pagjë të gjatë.

(7) Skotë-a, it: razza.

(8) Kerthnezët (i), it: esuberante, voluttuoso; ger. neppig.

(9) Perendim-i, it: venerazione.

(10) Kalarue (me), me dalë pertej kufijsh, pertej caqesh.

(11) Hakërrt (i), it: lussurioso.

(12) Rukue (me), me qirue, si i rruem e i rukuem.

(13) Lague (me), it: installare, me dhanë vend për banesë.

(14) Leni-ja, it: distretto; pjesë e njaj krahine.

Kur në fillim të XIII shekull, i a spjeten prej Asijet Mongolët, kumanat ndonse dy herë u a thyen turrin me gjithkaq qën së mbrami mujtun në vjetë 1235; 40 mî familje të tyne hiken kahë Magjarija, mbreti i së cillës, Bela, i futi permbrenda shtetit të vet per t' i lague-mun n' ato rrafshnajë ndermjet Theissit e Danubit. Mâ vonë shporren turnit⁽¹⁵⁾ e egra, idhujtarin e jetën endacake e me kohë u magjari-zen. Pasardhsit e tyne banojnë sot n' ato dy leni, qi në gjuhë magjare thirren Nagy kun (kuni i math) e kis kun (kuni i vogel).

Tashti shkasmend, 'vetvetiu, na çfaqen sa pyesa, se cillavet unë s'jam i zoti t' u pergjegji. Pik së pari don pohue se Shqypetarët e kohës së mjesme i paskan ngjoftë Gumanat (Kumanat e historis) e dijtun se paskishin qenë tatarë, si e kalzaton fjala *tartarisht* sikur për-mendet n' at kangë; i paskanë pasë ngjoftun edhe mbassi ishin sjellë në fé të krishtenë, d. m. th. mbas shekullit XIV. Po emnin e tynë të vertetë Guman (Kuman) prej kujt e nzn? Prej Magjarësh e slavësh jo, pse kta popuj, si e kemi dftue mâ perpara i thirrshin, të parët, *Kuni* e të dytët, *Polovci*. Kta na thotë se Shqypetarët e atyne kohë i paskan njoftun mirë e ëmnin e paskan pasë marrë drejtë për së drejti prej gojet së tyne e fjalët e rapsodis, me të cillat Gjeto Basho Mujo i kshillon shokët e vet për të dalun udër Gumara, tregojnë se ay udhtim pertej Danubit nuk paska pasë qenë krejt i ri për Shqypetarë.

Krejt pyesa të cillavet rruet e folklores duhet me ju u pergjegjun. Nji dritë të madhe ndoshta munt t' apin studimet e rapsodivët të Boshnjakvet, qi, si po më thonë, janë po thueja perkthesa prej njat në tjetren gjuhë. Kemi sa profesorë nder në qi e ngjofin mirë gjuhën slavishë, ktyne, pra, do t' u perkithe barra ket ngarëm të randsishëm për ne, me e shturë shkatrrue. A thue do t' interesohet ndonjam nder profesorë t' oë për ket çashtje? Jam plotsisht i harrët se po! Zoti e bâftë sa më parë.

M. L.

(15) Turni-ja, zakon.

KËSHILLI I MJEKUT

Per nanat e reja

Hygjenija e digjestjonit (të bluemit të haes):

Gojë e dhamë. - Mbas hygjenis të marrunit të frymës, vjen ajo e të bluemit të haes, të digjestjonit. Po fillojmë prej gojës e dhamve: nder fëmij, si dihet, në një kohë, që është fort e ndryshueshme, njihet dhamët e parë ase «dhamët e tamlit» kah pak kah pak u lshojnë vend «dhamve të qindrueshem» numri i të cillëve ka për të mrrijjt një ditë deri në 32 . . . Këta dhamët e dytë kanë për të dalë në njat radhë si kanë dale ata te parët. Por mund të mërret me mënd se në një gojë kû ka vend një punë aq e madhe rrenmi e ndertimi (dhamët që bijn e dhamët e rî që dalin) ka nevojë për një kujdes të vijueshem. Kështu që lypet donosdo të lami të perditëshem të dhamve, e me e çue fëmijn menjherë të dhamtari, kûr dhamët të fillojnë e të çarten.

Haeja. - Asht koha e haes. Para se t' ulet me hanger fëmija, siguronju që t' i kët lã duert; - të vendohet mandej mirë para tryes (as teper nalt, as teper poshtë, as teper njitë me tryes, as teper larg soje); - që t'a kët mësallen të lidhun mirë për fyt. Mos e lëni që të hajë bukë e të ngihet me të para se të nisin me hanger haenat tjera, as me pî ujë me shkak se ulijn të xët prej se ka lue,t deri atëherë. Bani që të kët një të prume të mirë, se kështu ju lën edhe nderë kûr të keni ndo 'i mik për bukë. Këqyrni mos të lshohet në hae (sidomos nder ambelcina), të haejë me kadalsi, e të perçapin ushqimin sã mã mirë. Mos i epni me perdhuni një gjellë që nuk e ka hanger ndonji herë, a që nuk i pelqen, por me të mbushun mendes. Mos duroni që fëmija të kët llastime në tryes, as mos e lëni të marrin haenat vetë, as mos të prûhet si dishrak tue futë kashatë të mëdhaja me ngutësi.

Mbas buket. - Kemi diftue nder numra të kaluëm në të cillat orë do të vëhet me hanger fëmija, d. m. th. n' oren 8 nade, në 12 në mjesditë, në 4 mbasdite e në 8 në mramje. Kemi diftue edhe llojin e haenavet mbas moshes së fëmij. Prandej këtû po kufizohemi me e ndjekë fëmijn si të kët marue së hangunit: nuk duhet t' a lëni, t' u çuemen prej tryese, me hecë, aq mã pak me ngae ase me hî nder lojna të randa. Të bluemit e haes së tij (digjestjoni) duhet të jët i rregullt e i qetë; e prandej ka me i vjeftë fort një pushim i shkurtë, sidomos mbas bukës së mjesditës e deri sã të kët mbushë 6

a 7 vjet. Mbas kësajë moshë, mund t' a baje të mangut pushimin, po s' ka me u lshue nder lojna të randa por me kapë ndo 'i lojë të lehtë.. A thue është nevoja me thanë që, me kenë se ju të mëdhajt pini ndo 'i putir alkol para buket ase një filxhan kafe mbas buket, këto pije janë për fëmij faret të ndalueme?

Trazime në digjestjon. - Me kënë se në tryes të bukës hãm me masë, pã u lshue në hae si dishrakë, sidomos nder gosta, por ndjekim mã mirë rregullat shkencore të vendume prej mjekve fizjologista. fëmija nuk kishte me i sprovue të gjith ato trazime e smundje zgrofi, disã të lehta por disã edhe të randa, që fillojnë prej një të pã bluemit të fjeshtë e deri n' enteritë, tue kalue neper smadhim zgrofi, dispepsi, ndalim të rritunit, e tjera . . . Këtu prã, si kemi thanë edhe për foshnje, duhet me u dhanë randësi dy symptomeve, dy shëjeve: në njanë anë kostipacionit, n' anë tjetër djarrës; e me kenë se njana a tjetre nder këto dy ngiasin, çoni me thirrë pã vonesë mjekun.

Hygjenija e cirkulacionit: Motori njerzuer. - Po flasim tash për një tjetër pjesë të hygjenis: për cirkulacion. Pse nuk mjafton që fëmija të marrë frymë, të blujë haen e të flejë normalisht. Duhet edhe që «motori» i vogel qandruer i organizmit të tij — zëmra — të punojë mirë. Duhet që langu jetëdhanës — gjaku, — që ky motor shpërdan në të tana anët të jetë i kalitetit të mirë. E duhet së mrami që udhët neper të cillat gjaku kalon — rreizat e dejt — të mbahen në një gjendje krejt të shndoshtë. Si kûr për tjera funksionime, të cillat të gjitha janë edhe të lidhura me këtë, cirkulacioni duhet vûe oroe fort, e keni për të pã se për ket pjesë të hygjenis kujdesi i juej është fort i çmueshem.

Sasiya e cilltija e gjakut. - Gjakut! Asht me të vertetë e arsyeshme me e bã një me jeten vetë, pse, po e pat gjaku n' organizm, kënsi njerzuer dos, me kenë edhe se mbas «pasunis» ase «vlefemis» të gjakut, ai është i shndoshtë ase i shtat. Asht e domosdoshmes prã që fëmija e juej të kenë në njanë anë, sasin e gjakut e nevojëshem, e në tjetren anë, që ky gjak të jenë çnifte të mirë. Tashti, sasí e cillti gjaku mramen të shuesh vetem prej të marrunit frymë e prej digjestjonit (të bluemit të haes), d. m. th. prej atyne dy funksionimeve për të cillat kemi folë perpara.

Doktori i shpis

Shtylla e lexuesave

MARRIM E BOTOJMË:

Kostumet Kombëtare të Prefekturës së Shkodrës

Asht shkruar e është shkruar mjaft për kostumet e antikate kombëtare, por... pa dobí! Na shkodranët duhet t' a bájme detyren t' onë. Kuvendi i Bashkís s' onë duehet të vëjnë në rend dite mbledhjen e kostumeve të vjetra kombëtare e antikave të tjera. Duhet t' ndërsohen për me gjetë edhe fondet për blemjen e petkave të ndryshme të krahinave të Shkodrës tue mbledhë njikohsisht edhe armët e vjetra, arkët me zogj e punime të tjera të kohave të kalueme. Komisioni që kje formue për këtë qellim, s' i a mbërrini qellimit!

Asht e nevojshme prá që këjo çeshtje të merret në studim. Të mbledhen kostumet e antikate kombëtare lokale dhe këta të vendosen në sallone të pershtatshem për t' u vizitue prej kujejt do. Të marrim në mos tjetër një shembull nga Muzeumi i Sarajevës.

Në qoftë se kostumet e vjetra nuk mund të blehen, të merren huá nga ata që i kanë dhe si mbas mostrave të bâhen nga prestatë që eksistojnë sod për sod.

T' i bjmë mbrapa kësaj çashtje qysh sod, se mâ vonë s' kemi me muejt me bâ gjá mbasi prestatë e vjetër që janë marrë me goditje kostumesh kombëtare dhe që disa i kemi sod, mâ vonë s' kemi kû i gjéjmë tue qenë se brezi i ardhshëm këtë punë s' e ndjek prej se s' ka kurrfarë fitimi prej si.

A nuk do të kënaqet shpirti dhe a nuk do të lavdohemi nga pas-ardhsit t' onë, kuer të shofin veshjet t' ona të motshme: të fëmive të vogjël, djelmve e varzave, burrave e grave të Qytetit, të Postribës, të Gurit të Zí, të Zadrímës, të Bushatit, të Bregut të Buens, të Anës së Malit, të Dukagjinit, të Pukës, të Leshës etj. etj.

Bile, bile, na perket me mbledhë edhe petkat e vjetra t' Ulqinit, të Tivarit, të Krajës të Tuzit etj.

Pse po prishet Limâni natyral i Shen-Gjinit ?!

Në lidhje me sa është shkruem në gazeten

Drita» d. 12-I-1938 mbi limanin e Shen-Gjinit, disa kapitana barkësh na thonë se një prej shkaqeve që po mbushet limani është edhe vaporri i mbytun n' atë limá.

Pra, është mirë që Qeverija t' a studjojë këtë çeshtje tue marrë masa për godin e pontilit e pastrimin e këtij limani që ka mbajtur dikuer në gjinin e vet mâ se tridhetë e pesë barkë, dhe tash s' ka vend as për tri barkë!

Shkurtim i rrugës Shkoder-Tiranë

Kur do të bâhet e udhëtueshme rruga "Ura e Zezë-Kambëz,, ?

Po mbushen sa vjet që është plotsue traseja e rrugës Ura e Zezë-Kâmbëz që shkurtton afro 20 klm. rrugen Shkoder-Krue-Tiranë.

Me gjithse ura e Kambzës është mbarue para një vjetit, nuk shifet një aktivitet për plotsimin e kësaj rruge aq të nevojshme.

Është mirë prá që Ministrija P. Botore të kujdesohet për plotsimin e kësaj rruge sa më parë të jetë e muejtun.

SHKODRANI

Nevoja e njëj arkë poste në pazár

Marrim lëjen të ia sjellim në dijeni Zyres Postë-Telegrafës së Shkodrës një mungesë që shifet në Zyren (Degen) e Postë Telegrafës s' Pazarit.

Kemi ndigjue ankime sá herësh mbi këtë çashtje që duemë të rrahim - në bazë të ktyne ankimeve - po shkruem pak rreshta.

Fjalën e kemi ktu:

Asht e nevojshme t' u vendote një arkë poste pranë derës zyres Postë-Telegrafës së pazarit.

Kjo gjá na duket se me pak shpenzime mund të kërket, e kështu arka kuer të ndodhet te Posta e Zyres, mund t' i sherbejnë publikut dhe në kohën që Zyrë ndodhet e mbyllun, d. m. th. jashtë orarit, ose nder dit festash, mjaft që arka të jnë punue në rregull e në të shifet i shkruemë orari i hapjes, siç e kanë gjith arkat tjera.

Më këtë gjá, do t' u permbushte një mungesë e madhe dhe do të iu bante një lehtësim porullit të pazarit (si dhe atyne të katundeve

që pershkohen neper pazár) për shërbim në qfârë do kohe.

Le të shpresojmë.

T. NOG.

NGA DURRSI

Nevoja t' u vëhen ëmna villa-ve në ranishten e Durrësit

Për 3-4 vjet në ranishte ne Durrësit janë bi me qinda villa-sh.

Do t' ishte mirë sikuer pronarët të detyroheshin nga Bashkija me i shkruar ëmnin set-cillës villa njëшту sikuer veprohet ndër vende të tjera, tue kenë se ëmni i villa-s është çka janë ëmni i rrugëve e numri i dyerve në gjytet.

Korrespondenti

Të ndershmes

Drejtori të së përkohëshmes Cirka

K ë t u

Në të përkohëshmen Tuaj Nr. 44 d. 27 Prill 1938 faqe 119, kënduem një ankim të Z. Gj. S. mbi veprimin kinse të pa drejtë të aplikuem prej Zyrës së këtushme me rastin e shpërndamjes së farës jonxhes.

Tue qenë se ankimi i zotnis në fjalë nuk asht i mbështetur në baza reale, lutemi kini mirësin dhe botoni në të njëjtën shtyllë të numrit ma të parë të fletores Tuaj shpjegimet qi rreshtohen ma posht:

Forma e ankimit të Z. Gj. S. ep përshtypjen se ky asht mbrojtësi ma objektiv dhe i zjartë i bujqve të vobekt të cilve, simbas mendimit të tijë, u shkelet e drejta. Kurse në të vërtetë ky mbeti i pa kënaqun pse për shkak të ngushticës së farës nuk mujtëm me i dhanë kg 120 sa kërkoi; por vetëm kg 25;

Zotnia në fjalë insistoi në kërkimin e tij edhe mbasi i dhamë shpjegimet e rastit dhe treguem bujqit e shumt të grumbulluem në obor dhe lokalet e Zyrës, të cilët po i shifte se po mbeteshin pa gja. Jo vetëm por nuk u kursye me përdor edhe fjalë të pa pëlqyeshme kundra personelit të Zyrës, kështu qi na detyroj me urdhnuar Magazinën për mos me i dhanë as të 25 kg qi patëm shënue për te.

Kaq sa i përket shkakut të vërtetë të ankimit të Z. Gj. S.

Për qetësimin e lexuesave dhe të Redaktorit të së ndershmes të përkohëshme qi kryeson, apim shpjegimet qi i përkasin mënyrës së shpërndamjes të farës së jonxhes, sado qi Z. Redaktor e kishte për detyrë gazetarie qi përpara se të bante shënimin nën ankimin e Z. Gj. S., të mendohej deri në Zyrë për të marrë shpjegime mbi qindrimin e çeshtjes.

Pra për juridiktionin e kësaj Zyre patëm në disposition gjithsejt Ql. 80 farë jonxhe (Medicago sativa) dhe ql. 22 farë tërfili të kuq (Trifolium pratense). Nga fara e jonxhes Ql. 10 u dërguen në Bogë për bujqit e atjeshëm dhe të Dukagjinit dhe pjesa tjetër mbeti për tu shpërnda ndër bujqit e rrethit të afërm të Prefekturës dhe ata të rrethit të Koplikut. Fara e tërfilit me përjashtim të një pakice qi u mbuall për provë, u rezervue për tu shpërnda dhe mbjell në vjeshtë të ardhshme, mbasi kjo në këtë stinë ep përfundime ma të pëlqyeshme.

Të Ql. 70 farë jonxhe u përpjestuen ndër 385 bujq e pronar të rretheve qi përmëndëm ma nalt duke u përshi ndër këta edhe bujq të katundeve qi shënohen në ankimin e Z. Gj. S. Në shpërndamjen e farës asht marrë për bazë randësija e zonës në pikpamje Zooteknike, aftësi e bujkut, sasi e bagëtive, natyra e përshtatmënia e tokës, raportat e Agentave Bujqësor mbi përgatitjen e tokës, etj. Janë përjashtue bujqit e njoftun për sjellje të këqija, bujqit me toka të pa përshtatuna dhe të inondueme dhe janë preferue, si gjithmonë, bujqit e ndërmjetëm, të aftë, të bindun, përparim dashës me toka të përshtatuna dhe nevoja ma të mëdhaja, dhe jo miqt siç ka dashtun me thotë Z. Gj. S.

2-3 pronarve të mëdhenj me bagti të shumta dhe të njoftun si bujq të zellshëm nga ana e kësaj Zyre, u asht dhanë sasia maximale prej kg. 75 farë jonxhe. Kjo sasi asht dhan ma tepër me qëllim qi të lejohen disa livadhe të gjana, të cilat në kohën e vëllushme do të përdoren për prodhimin në vend të kësaj fare, për sigurimin e të cilës në çdo vit fluturojn disa mijëra fr. si përtej kafive të Mbretnisë. Natyrisht se me Ql. 70 farë nuk kemi mujtun me kënaq të ma se 7000 familje bujqish qi përshi juridiktionin e kësaj Zyre, pse kjo duhej të ishte farë mëndatshi ose duhani qi të përpjestohet proportionalisht në bazë të sasisë

së bujve, siç përmendet në ankimin në fjalë. Prandaj me farën që do të prodhojmë në vënd dhe me atë që mund të na dërgohet nga qendra, me kohë e gradualisht, do të mundohemi me plotësue nevojat e të gjithë atyne bujqve që meritojnë përkrahjen e kësaj Zyre.

Sa për pjesën e farës që pretendohet se asht shitun nga ana e bujqve, e besojmë se ndër gadi 400 bujq mund të ketë ndodhun ndonjëni që ka abuzue besimin e kësaj Zyre; por të gjithë ata persona që kanë dijeni mbi veprimin e këtyne bujqve, në vënd që të bajn kritika në për kafe e vënde të tjera, do të banin ma mirë të na tregonin emnat e shitësve ose të blerësve. Në këtë mënyrë këta do të ndihmonin personelin e kësaj Zyre dhe atë të Gjindarmerisë që janë ngarkue me kontrollimin e mbjelljes të farës së shpërndame dhe zbulimin e shpërdoruesave eventual, të cilët do të dënohen e gjobiten në bazë të ligjeve në fuqi.

Shkodër Prill 1938

Me nderime:

Agronom i Qarkut
QEMAL ARANITI

(Sh. i R.) Botueme integralisht pergjegjen e sipërme të titullarit të Zyres së Bujqësisë së këtuashme, si mbas detyrimit që na vën ligja e shtypit, sado që pjesa e parë e kësaj pergjegje nuk ka të bëjë aspak me çashtjen objektive për të cillen bahet fjalë. Artikulli i Zot. Gj. S., botue në "Shtyllen e lexuesave", të Nr. 44 të së perkohëshmes s' onë, merrej — si mbas parimit të ndjekun skrupolozisht prej nesh në pranimin e të tilla shkrimeve — me një çashtje interesi të pergjithshme, e nuk u shifte as në shkallen më të lartë frymzimi i ndonji çashtjes personale. Zyra e Bujqësisë perkundra, në vënd që të kufizohet me i pergjegjë në mënyrë objektive ankimit të bëmë, desht me doemos — ndoshta me qëllim që me lehtësue barren e vet — me diktue në ket mes shi një çashtje personale, tuj u mundue me hetue personën e artikullshkruesit e me kerkue "shkakun e vertetë", ankimit. Por me ket gjë nuk bani tjetër veç me paditë vedin, pse edhe me ndodhë që një privat të perdorë "fjalë të pëpëlqyeshme kundra personelit të zyres", nuk është kurr e admetueshme që një funksionar shtetnuer, n' ushtrim e sipër të detyrës së vet t' udhëhiqet prej ndjenjash huji apo idhnimi, së me mbërrijte me u hakmarrë kundra atij privatit tuj "mos i dhanë as 25 kg. që ishin shenue për të", e për të cillat ndoshta i interesuemi mund të kët pasë nënshkruen marrjen në dorëzim në rregjistrin e zyres;

me fjalë tjera: me u bërë për një ças vetë paditës, vetë gjykatës, vetë permbarues.

Sa për thalbin e çashtjes, na vjen keq që na duhet me thanë se shkoqitjet e dhanuna prej Zyres së Bujqësisë nuk mbërrijnë në kurrnjë mënyrë me i qitë poshtë ankimet e shumta që — si e kemi, thanë herën tjetër — janë çfaqë në rasën e shpërdamjes së farës së jonxhës. Asht krejtë e logjikëshme që ishte dashtë Zyra e Bujqësisë t' a kishte shvillue veprimin e vet tuj pasë para sysh sasën e disponueshme të farës e numrin e bujqëve apo të pronarëve të cilët ajo e paska pë a t' arsyeshme që të perfitojshin prej bujaris qeveritare. Perkundra, çka ka ndollë? Ajo, me organet e veta, ka nritë edhe ka bërë një sasi shumë të madhe bujqish me pergatitë tokët për mbjellje të onxhës, tuj u premtime formalisht se do t' u a epte faren gratis, por mandej shumsin e madhe të tyne e la në rrenë, tuj mos mujtë me kondëndue veç një pakicë teper të vogël. Ket gjë e provon lë mënyrë të kjarët fakti se kryepleq katundesh e bujq me shumsi të madhe, nonse kishin në dorë dishminat e lshueme prej agentave bujqësorë, mbetne pa marrë kurr gjë, ose vetem sasina të vogla qesharake, në kurrnjë perpjestim me tokët e përgatituna. Asht prandej një gjë e arsyeshme edhe faret e kuptueshme që paknaqsija më e madhe të kët shperthye në mes të lanunve në rritë. Një kryeplak katundit na deklaroi në Redaksi: "Kam hjekë kjahmetin, zotni, e kam bërë gjithë ata puntorë tuj ngë poshtë e perpjetë me agentin, një herë për me ja mbushë menden katundarëve me mbjellë jonxhen, mandej me shkruë ka një ka një tokët e punueme, me ëmen të bujkut e me kufitarë, por në fund kurr erdh koha, e shkueme me marrë faren me letra që na dha agjenti, katundi i jonë u këthye me duer thät pa marrë asnjë kilo. Ta kishim dijtë se del puna kështu, kishim shkue e e kishim blë faren ka herë veresije ndër tregtarë, e e kishim mbjellë jonxhen me kohë dy muajt më parë".

Mbasandej, në kjoftë se është e vertetë si thotë Zyra e Bujqësisë se ajo e kishte caktue me u a shpërdat faren vetem 385 bujqëve e pronarëve në fjalë, që nevojë a ç' arsyë ishte me mblodhë gjithë at mori nierit prej të gjitha katundesh — tuj ju çue fjalë me Komune e Kryepleqsina — n' oborrin e zyres, sikurse i ka pë gjuhë Shkodër e të tjetër edhe Z. Agronomi vetë, mandej me me i dhanë kurr gjë? Paska mjaftue na duket kështu, në thirrë vetem njata 385 vetë të zgjedhun ndër me i aftët, të ndërshtet, etj. etj., sikurse po don me na thanë P. T. Zyra e Bujqësisë, (e tjerëve me u çue fjalë: zini e pini letren letrave që ju kanë dhanë agjentat bujqësorë...). Prap një kryeplak katundit na tha: "Kena hjekë gজেপে zotni, me ardhë në Shkodër të merrkurr mbas kashkës neper shi e mot të keq e neper Kir i ishte bërë në breg, pse na kishin thanë që në ket ditë me ardhë me marrë faren, por fundi na këthye me me duer thät, e veç rrudhne krahët pa na dhanë

karrfarë spjegimit.

Nuk kuptohet pse Zyra e Bujqësisë e Shkodrës desht me ja dâ faren setcillit bujq e pronar individualisht në qender, në vënd qi m' e dergue neper Komune, sikur paska veprue per Bogë e Dukagjin, tuj ja dorëzue Kryeplesinave nen mbikqyrjen e agjentave bujqësorë. Në ket mënyrë Kryeplesit bashkë me agjentat qi kanë dhanë dishnit relative do t' ishin kenë pergjegjës per mirëperdorimin e farës, shitja abuzive e kësaj nuk do të kishte mujtë me ndodhë, edhe katundarët nuk do të kishin kënë të shternguem me hjekë zî e me bjerrë kohë tuj ardhë kot në Shkodrë. Dô të konstatojmë se kësajë pikë qi permendet edhe n' artikullin e Zot. Gj. S. Zyra e Bujqësisë nuk i gjegjet as me një gjysë fjalet.

Edhe per çashtjen e farës së shitun prej disave qi e kanë marrë, gjâ e cilla dihet botnisht e admetohet pà tjetër edhe prej Zyres së Bujqësisë, spjegimet e dhanuna prej kësajë dalin pak si të pàkuptueshme. Mbasi fara u kenka dhanë vetem 385 vetëve të kerkuem e të zgjedhun me bishtuk nder 7000 familjet bujqësore të qarkut t' orë, si "mâ të ndershemt, perparimdashëshat, etj. etj.", kah duel gjith ajo sasi m' u shitë në treg? Pse nuk është çashtja qi vetem ndonjëni paska mujtë me abuzue besimin e zyres. Tuj pasë para sÿsh shifrat qi ep zyra, një llogari e shkurtë na qet në shesh, se tuj perjashtue veç ata 2-3 pronarë qi paskan marrë një sasi maximale prej 75 kg (!), tjerëve u paska tokue me marrë mesatarisht ká 17 kg. Tashti, kÿrse gjith bota bujqësore ká dishrue m' e pasë ket farë, kurrnji bujku të vertetë, n' interesen e vet, nuk i ká levertisë m' e shitë, edhe në pastë kënë "ndonji", sasija e shitun është me qinda e jo me dheta kilogramsh. Perkundra, është disi mâ e logjikëshme me mëndue: Nder ata 385 bujq e pronarë "t' aftë, të ndershem, etj. etj.", mos të kën hî mrendë edhe disa tregtarë, spekulant, etj. etj., cillësija e të cillëve — mos tjetër deri sá mos te dokumentojshin punimet e bame nder tokë të veta për mbjellje, — nuk ishte fort e pershtatun per dhanjen e farës së caktueme ekskluzivisht per bujq?

Ankimi i pergjithshem qi ndihet nder qarqet bujqësore është kÿ: "Faren e dergueme prej Qeveris per bujq e mori Shkodra, a kush kje i zoti, e katundarët mbetne pà gjâ". Kundrejt këtij ankimit, e me gjith spjegimet qi â mundue me dhanë Zyra e Bujqësisë, nuk ká nieri, as zyre as zyrtar qi mund të thonë se katundarët, e veçanërisht ata të vobektit, nuk kishin të drejtë me perfitue prej bujaris qeveritare *mâ parë e mâ teper* se pronarët gjytetas.

Jemi të shternguem edhe me pergenjeshtrues, mbas informatave qi kemi, një pohim qi bân Zyra e Bujqësisë tuj thanë se nder 385 qi mueren farë janë të pershim edhe "bujq të katundeve qi shenohen n' ankimin e Z. Gj. S.". Njerz të besueshem e influenta të vendeve respektive na kanë deklarue se kurrnji banuer i katundeve Rrencë e Rrogam nuk

ká marrë farë jonxhe e vetem një sasi të vogel qesharake ata të katundeve tjera qi perbajnë Komunen e Gurit të Zi. Eprâ kjo Komunë është nder mâ të mirat e të mdhajat "të rrethit t' aferm", të Prefekturës s' onë. As nuk mund të thohet se banorët e kësajë Komunë nuk janë "bujq t' aftë, të ndershem e perparimdashës", asë tokët e tyne janë "t' inondue me a të papershtatuna" pse per ndryshe agjentat bujqësorë nuk do t' u kishin dhanë dishminat relative; njato dishmina të cillat mâ në fund nuk u vijtne per tjetër por me pshtjellë djathë.

Prandej, tuj perfundue, jemi të shternguem me thanë se shperdamja e fares së jonxhës kje organizue faret keq e me të mbeta të mdhaja, por mbasi tashma kjo punë vajti e kaloi, s' na mbetet tjetër por me urue qi një gjâ e tillë të rregullohet mâ mirë në një rasë tjetër.

Per para se me mbarue, e nonse i merzitme teper lexuesat, nuk mund të rrijm pà ju gjegjë P. T. Zyres së Bujqësisë per një vrejti peronale qi na bân në, atÿ kÿ thotë se na e kishim per detyrë gazetarije, para se të bájshim shenimin nea ankimin e Z. Gj. S. të shkojshim deri atje per me marrë spjegime se si qindron çashtja.

Pergjegjemi se para ankimit të haptë qi është ndi në popull per ket çashtje, nuk ishte rasa m' u kondendue me një "kështu qëndron çashtja", qi do të na epte âna e interesueme me pak fjalë të pà mjaftueshme, sikurse pernjimënd të pà mjaftueshme duene këto qi dha.

Pse edhe, na nuk jemi inspektorë qi të kemi të drejtë me shkue lirisht neper zyre e me bâ hetime e kontrollime, por jemi publikista e si të tillë, në konformitet me çarësimin qi ká dhanë N. M. Tij Mbreti: "Shtypi është sÿni i popullit, e kemi per detyrë me mbledhë ankimet e popullit qi na paraqiten e me ja referue auctoriteteve epore qi kështu gjithkush në jeten publike t' a do se është i vezhguem prej ktij "synit". Në ket misjon, per sâ i perket pjesës s' onë e per sâ na e bejojnë fuqit t' ona, na do të vijojmë besnikisht e heshkësisht, e jo tuj folë e tuj kritikue neper kufë e vende tjera, e po don me thanë P. T. Zyra e Bujqësisë, as tuj të denoncime qi s' na tokojnë në, per organeve perkatëse të pagueme pastaft per Shtet.

Pse edhe, mâ në fund, me gjith ligjë, rregulloret urdhnat e dhanuna prej Ministris së Mbrëndëshme, deri tash në fort pak zyre, në daç shtetnore, në daç private, perfaqësuesvet të shtypit u epet randësija e meritame.

FOLKLORE

Kanga e Haradinit

Haradini ish kânë trim,
 dymdhet vjet tue rritë jetim;
 kúr u mbushen dymdhetë vjetë,
 u dá jetimi e duel në shpí të vet.
 Paska votë tu baba Mbret:
 çfarë zanati Bablok po më ep?
 çfarë zanati po don me më dhânë?
 Të baj çaush mbi' i zet nizâmë,
 Haradinin në mujsh me më xânë.
 Kúr asht nisë Qarshís perpjetë
 më Haradinin asht zatetë.
 — A po lidhesh, a don me dekë? —
 T' u rritët jeta, çaushi i Mbrëtit,
 t' u rritët jeta, ça ké me mue?
 Kam pak pare te' i mik me i çue.
 — Kacaturren lenma mue,
 se në tebojë po due me e çue —
 T' u rritët jeta ça ké me mue?
 Buka e jëme të ká krenue;
 të ká rritë nâna mâ mirë se mue,
 tue të lá teshat e tue t' i ndrrue!
 S- të kam ruejt çikë, as të kam ruejt grue;
 s' të kam ruejt grue, as të kam ruejt çikë,
 më një parë petka jena rritë.
 Merr zaptit eja rrimë ndo' i ditë,
 per ty nâna m' u ká merzitë.
 Hiq çaushi s' asht marrue;
 Haradini asht ngushtue,
 kacaturren ká shkancue,
 si vetima e ká rrullue:
 brí me brí e ká shitue!
 Krisi pushka gjimoi toka;
 po pëvetë Pasha: ku bijn këta topa?
 — Nu janë topat e Ulqinit,
 por kacaturrja e Haradinit;
 sot i a lau rrogen jetimit! —
 Jetim — zeza, vrafte buka,
 psé t' i tháç un dy fjalë të buta,
 qysh kujtove se t' u tuta!

Kokdodë-Pukë (këndue Nik Vuksani)

X.

Farkëtari i rí

(*Kallxim populluer*)

Nji nieri tue pa farkëtarët në vjeshtë kah
 e mlidhëshin hakun e vet, i hini lakmi m' e
 xânë mjeshterin e tyne e m' u ba farkëtar ai
 vetë. U çue e bleu kullë çekiç e rrshiq, e fi-
 lloi ma s' pari me ba do thumba, qi t' u ndi-
 hej krisma.

Shkon aty pari e i avitet farkës njeni, e
 kah ndón tue krisë, hinë e i thotë:

— Puna e mbarë, mjeshter.

— T' mbarë paç, more dají.

— Kur e ké ngrehë ket farkë?

— Tash nja 'i javë.

— Allahile, mjeshter, sa duhet hekur çe-
 lik e eshkë per me ba nji plurë.

— Duhet dymdhet okë hekur e trí barrë
 eshkë. Atëherë edhe ky ia çon, e ai fryi e ky
 rrah, hekuri u sos.

— More mjeshter, s' duket se ktu po del
 nji plurë, se hekuri u sos krejt.

— Po, por ka me dalë nji shatë i pa kur-
 kund shoq, e fryi e rrah hekuri u sos prap.

— More mjeshter, prap hekuri u voglue
 e s' po del as shatë.

— Po, po shoh edhe un, ss shatë s' po
 del, por po del nji ukth i pa gja shoq.

— Allahile e Zotit, mbasi dike me ba
 ukun, ban dy, njani të hanë tjetri mú.

D. ALEKSANDER SIRDANI

Bibliografi

Rritja e Shpendëve dhe Prodhimit i vezëve (e
 ilustruar me 120 figura) DR. VASFI SA-
 MIM. — Tiranë, 1938 — Shtypshkronja «Gu-
 tenberg».

*Homeri Libri XXII i Iliadës. Vrasia e Hek-
 torit. Përkëthye shqyp* (Me nji parathënje
 shpjeguese përmbi kohët e veprat e Ho-
 merit) prej Prof. FRANO ALKAJ diplo-
 mue në Letërsí klasike n' Universitetin e
 Bukureshtit.

Per me largue të keq

M R R E L A

Kalún dy shekuj
Plot me ndryshime,
Modernizime
Ndodhen kudo,
Si n' lâinë shoqmore
Si kah' teknika
E politika,
Kshtu koha e do' . . .

Per ty veç puna
Njisoj qindrojt
As nuk ndryshojti
N' trajtë, perdorim.
Pse ti jë shoqe
Per t' mir' e t' kqí,
Per hor, zotní,
E n' çdo udhtim.

Elemâ s' fundit
Per jáz t' çarçafit
S' na hiqesh krahít
N' shí as mot t' mirë.
Por jém betue
Ty me t' perdorë
Or' e pa orë
Hir' e pa hirë.

Prandej kam dâmun
Me t' kndú lavdimet
E miratimet
Q' i ké pa farë,
Pse tesh dy shekuj
Q' se erdhe s' parit
N' Europë; per s' mbarit
Na solle, e qarë . . .

* * *

Aj John Hanway-i
Prej Angeldheut
Me një shkop breut
Pat dalë n' shetí
E mbas do kohe
Mbrrijti kah' lindja
E i diftún gjindja
T' Kin's një çudí.

Nji send kautchuk-ut
Me pritun rrezet
T' diellit, kur ndezet
Ver's n' Djegagúr,
Ase kur vrâhet
A çon stuhi
Per borë, per shi
M' e pasun n' dúr . . .

Kinezt pau Johni
Tursit me fâmë,
Dyqind vjet janë
Q' at herë e sot.
Kaq ju pelqye
Ky alet luftet . . .
Sa me 'i herë futet
N' një dugajë plot,

Me ksi soj veglet
Kaq sympathike
Ekonomike
E elegant:
Bleu 'izet copa
Modelit t' rí
Per miqasí
T' ja dáj' galant . . .

Kur na erdh lulja
Prej dheut t' kinezit
E një mengjezit
Mbrrijti n' London
T' i dolen para
Gjith' far' e fisi
Pershtetja nisi
Me t' amlin ton:

«Po mirë se erdhe
Or lum kumbara,
Q' na solle t' mbara
Prej dheut kinezit
«Ju pruna mrrelen
Ket vegël t' çmushme
Ket shoqe t' gzushme
Per çdo anglez »!

* * *

Q' at dit e mrapa
Q' at-herë e sot
Si vjet, si mot
Mbet kadimí:
Me marrun mrrelen
Sa herë qi çilej
Vrâhej a kthillej:
Pleq edhe fmij.

Si n' per vizita,
A n' pun' a n' Kafe,
A kund per llafe
Kjo mbahet n' dorë . . .
Âsht shoq' e bukur
Difton urtí
E provaní
N' setcilen orë.

Per t' gjith'â shoqe:
E mban fshatari
E qytetari
Kambës a kalúr,
N' daç mendjeleti,
N' daç dijetarit,
Npansit, zyrtarit
I shifet n' dúr.

Sa herë me vedi
T' mora n' vizita,
Kot çasin pruna
Se t' ndonon ndoní mik
Tuj lanun t' veten,
Pse t' teshmâ
S' m' u dâishe gjâ
Pse . . . bâ per t' k . . .

Tuj shku per emna
Ider miq a t' dashtun,
Rrijshet tuj drashtun
A p' t' gjëj' prep . . .
K' kishem fatin
Me t' pasun t' ré,
Me frang' ar blé
Rujt' per gazep . . .

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Sa m' dhimej Leku
Ty me t' pagü
Arna me t' vü
A kur, per dreq . .
Ndoj tel qi t' kputej
T' a vête Lushi
Qi e njef gjithkushi
Se rri . . . n' Serreq . . .

* * *

As ti s' i pshtove
Rrym's dinamike
E mekanike
Qi t' permirsoj,
T' vûni n' dor' susten
Me t' çilë pa zor'
Kush t' bajte n' dor',
Por . . . dhe kjo shkoj . .

Pse dolen tjera
Modele, ojna
Me gjith-far' bojna
Formât e masë:
Njiher' e kuqe
Mandej e zezë
Tesh njiyrash ndezë
E m' lule rrasë.

S' parit e madhe
Sa 'i alamët,
Shkopin kjahmët
Per rand' m' u bartë;
Njiherë setënit
Mndashit prej s' vónet
Tesh t' bâne gomet
Per mos m' u . . . çartë . . .

Sá her' n' ran' t' detit
Nen hijen tande
Rrî me shum ande
Freskun tue gzú
Nder qendra bâjet
Klimaterike,
Ndo 'i vashë buklike
Dal' . . . m' u fejú.

Shkoder 25. I. 1938

Mbas teje mshehen
Sa e sa herë
Dy sy . . per nderë . . .
Qi ndeshin fill
Ata t' ndoj' mikut
A shok fminië
Asë . . . rinije
Qi zëmren ndill'.

Josë kajhera
Bâ kund me ndeshë
N' borxhlí . . . tuj qeshë
Qi fill ka msy:
Tuj t' ulë perpara
Pshtojm' situaten,
Si ditën, naten
Kalojm' tuj gënjy

Kur vjen e hânja
Qi â dit' tregu,
Kjë shi, kjë zhegu.
Hapesh madhnisht.
Nên hije t' ande
Sa djathi shitet
Sa beja qitet
Allishverisht

Gjithkund tregtija
Kto pun' i ká,
Kush t' dije mâ
Me rrëjtë mâ mirë;
Me shitun kunguj
Per kastraveca,
Bostan e specá
Kështëja me birë . . .

Kur ver's vjen vapa,
Na kapë zjermija,
Te hallvaxhija
Shkojm m' u freskú.
Nen hije t' ande
Vlon durdumahi
Xhaketé mbas kraht
Baronçe . . lshú .

Nji pun' veç t' keqe
E ké lum mrrela
Kur ato tela'
Persmbrapsht' i sjell,
Me ja bâ qefin
Verit, murrilanit
Stuhís, tufanit
N' havá kur t' hjell.

At-herë t' percjellin
Njiqind lavdime,
Njimi urime . . .
Dreqit tuj t' falë:
Tuj vajtú frangat
Qi n' Bunë m' i trete . .
N' sa ti shkapete
Rrug's pa u ndalë . . .

Tesh varg e vister
Ktu t' i rreshtova
T' gjitha t' i shkrova,
T' mirat pa t' metë . . .
Si edhe t' kqijat
Qi t' ngjajn' pa dá
Por çka me bâ? . . .
Kshtu' e ka kjo jetë.

E n' kjoft' se mangut
Ndoj' send kam lanë
Ktu pa t' a thanë:
M' a bân hallallë
Se besa besë
S' kem hall pa ty
Me pshtu k' kry'
Me jetë gjallë.

Prá John Hanway-it
Qi tesh sa vjet
Kah' Kina t' gjat
E t' suell n' t' anë,
N' lavd do dhanë
Me paft e tela:
Rrroft aj e mrrela
Kjo zoj' e randë.

GJETO KOLA

Pronár: GJON UJKA

Drejtuer pergjegjës: CUK SIMONI

Shpija Botuese «CIRKA»

Drejtimi: «CIRKA» Shkoder

= SHTYPUN NË SHTYPSHKROJEN «ORA E SHKODRËS» — SHKODËR =

Bleni të gjitha librin e Z. Salih Vuçiternit

PIKLA T' ARTA HEROIZMI

nga

*JETA E MBRETIT DHE E NANES
MBRETNESHË*

Çmimi: 2 Lek copa

Kerkoni vetëm te Z. Ndrek Kaçulini në Shko-
dër e në Librarinë «VENUS» në Tiranë.

Pulla Shqypnijet

ashtu edhe

Pare të vjetëra

blej prej të gjitha llojeve

ZEF PRENDUSHI

SHKODER

B o n M a r c h é

Magazina "Bon Marché,, (rruga Washington,
kundrejt Lulishtës Popullore) siguron klientat,
se artikujt e vet modern i ka jashta çdo kon-
kurrence.

Nji vizitë e Juej ka me mjaftue për me
Ju dhanë prova te besueshme.

Çmime të preme.

YMER SAPIKU & SHOQ.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Nji robe Mëndafshi, Leshi, Rayon-i e tjera, pastrohet
vetem mirë me “SUPER SAPUN POGU,”
Për tualetin t’Uej përdorni përherë Sapunin “VENUS,, POGU